

รายงานสรุปผลการปฏิบัติภารกิจ
ของคณะผู้แทนสถานิติบัญญัติแห่งชาติ
ในการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๓๑ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗
ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล สมาชิกสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้นำคณะผู้แทนสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย นายศักดิ์ทิพย์ ไกรฤกษ์ สมาชิกสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ข้าราชการจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และข้าราชการจากกระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๘ คน ไปเข้าร่วมการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๓๑ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อรักษาสถานะสมาชิกภาพ (Affiliation) ของรัฐสภาไทยในสหภาพรัฐสภา ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗

อนึ่ง ผลการปฏิบัติภารกิจของคณะผู้แทนฯ โดยสรุปมีดังต่อไปนี้

๑. การรักษาสถานะสมาชิกภาพของรัฐสภาไทยในสหภาพรัฐสภา

เนื่องจากคณะกรรมการบริหารสหภาพรัฐสภามีการประชุมลับ (In Camera Meeting) ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อพิจารณาสถานการณ์ในประเทศไทย และเสนอความคิดเห็นไปยังที่ประชุมคณะมนตรีบริหารสหภาพรัฐสภา ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องสถานะสมาชิกภาพ เพื่อพิจารณาในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ ในกรณีนี้ คณะผู้แทนฯ ได้รับความร่วมมือจากคณะทูตถาวรแห่งประเทศไทยประจำสำนักงานสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ในการจัดงานเลี้ยงอาหารค่ำเพื่อพบปะเจรจากับนางมาร์กาเรต นาทาลี เม็นซาค์ - วิลเลียมส์ (Mrs. Margaret Natalie Mensah - Williams) กรรมการบริหารสหภาพรัฐสภาจากสาธารณรัฐนามิเบีย และนางสาวซัลมา อะเตอัลลาห์จาน (Ms. Salma Atallahjan) กรรมการบริหารสหภาพรัฐสภาจากแคนาดา ในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ นอกจากนี้ ยังได้ร่วมรับประทานอาหารเช้าเพื่อหารือ (Working Breakfast) กับนายแฟรงคลิน ดริลลอน (Mr. Franklin Drilon) กรรมการบริหารสหภาพรัฐสภาจากสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และเข้าพบปะหารืออย่างไม่เป็นทางการข้างที่ประชุม (Corridor Meeting) กับนายเมียน ราซา ราบบานี (Mr. Mian Raza Rabbani) กรรมการบริหารสหภาพรัฐสภาจากสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ในช่วงเช้าของวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ อีกด้วย ทั้งนี้ ผลปรากฏว่า กรรมการบริหารสหภาพรัฐสภาเหล่านี้มีท่าทีสนับสนุนการรักษาสถานะสมาชิกภาพของรัฐสภาไทยในสหภาพรัฐสภา

ภายหลังจากการประชุมลับของคณะกรรมการบริหารสหภาพรัฐสภา ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ แล้ว ในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ คณะผู้แทนฯ ได้เข้าพบปะหารืออย่างไม่เป็นทางการกับนายมาร์ติน จุนกอง (Mr. Martin Chungong) เลขาธิการสหภาพรัฐสภา ในกรณีนี้ เลขาธิการสหภาพรัฐสภาได้กล่าวถึงการพิจารณาสถานการณ์ในประเทศไทยของที่ประชุมดังกล่าว อันมีใจความโดยสรุปว่า ที่ประชุมฯ ได้รับทราบเกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศไทย แต่ไม่ได้พิจารณาเรื่องสถานะสมาชิกภาพ รัฐสภาไทย (โดยสถานิติบัญญัติแห่งชาติ) จึงสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหภาพรัฐสภาได้เช่นเดิม อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากนี้ คณะกรรมการบริหารสหภาพรัฐสภาจะยังคงติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสามขั้น (3 - Phase Roadmap) สู่ระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนของประเทศไทยต่อไป

เนื่องจากมิได้มีการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการเรื่องสถานะสมาชิกภาพของรัฐสภาไทย ในสหภาพรัฐสภาจากคณะกรรมการบริหารสหภาพรัฐสภา ที่ประชุมคณะมนตรีบริหารสหภาพรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ จึงมิได้พิจารณาเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายไทย มีเพียงการกล่าวรายงานของเลขาธิการสหภาพรัฐสภาต่อที่ประชุมฯ ซึ่งได้ระบุถึงความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ตลอดจนการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสามขั้นสู่ระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืน ซึ่งรวมไปถึงการจัดตั้งสถานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่รัฐสภา ก่อนจะสรุปปิดท้ายว่า “รัฐสภาไทย (โดยสถานิติบัญญัติแห่งชาติ) ยังคงเป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ของสหภาพรัฐสภา และสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมทั้งหมดได้ตามปกติ”

๒. การเลือกตั้งกรรมการบริหารสหภาพรัฐสภาและประธานสหภาพรัฐสภา

เนื่องจากในวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ มีการประชุมกลุ่มอนุภูมิภาคอาเซียน+๓ และกลุ่มภูมิภาค-รัฐศาสตร์เอเชีย - แปซิฟิกของสหภาพรัฐสภา ซึ่งรัฐสภาไทยเป็นสมาชิก เพื่อคัดกรองผู้ลงสมัครชิงตำแหน่งที่ว่างลงในคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหารต่าง ๆ ของสหภาพรัฐสภา ซึ่งรวมทั้งตำแหน่งกรรมการบริหาร ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการในที่ประชุมคณะมนตรีบริหารสหภาพรัฐสภาต่อไป ทั้งนี้ คณะผู้แทนฯ ได้พบปะหารือกับคณะผู้แทนรัฐสภาญี่ปุ่นในช่วงบ่ายของวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ และได้ตอบตกลงที่จะสนับสนุนนายमितซูชิโร อุเอซูกิ (Mr. Mitsuhiro Uesugi) หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐสภาญี่ปุ่น ในการลงสมัครชิงตำแหน่งดังกล่าวในทุกที่ประชุม จนกระทั่งนายमितซูชิโร อุเอซูกิ ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมคณะมนตรีบริหารสหภาพรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารสหภาพรัฐสภา

สำหรับการเลือกตั้งประธานสหภาพรัฐสภานั้น ภายหลังจากที่คณะผู้แทนฯ ได้รับฟังวิสัยทัศน์จากผู้ลงสมัครชิงตำแหน่งดังกล่าวทั้ง ๔ คน (จากสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย เครือรัฐออสเตรเลีย และสาธารณรัฐมัลดีฟส์) ในที่ประชุมกลุ่มภูมิภาคอาเซียน+๓ และภูมิภาคอาเซียน+๖ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ แล้ว คณะผู้แทนฯ ได้พบปะหารือกับนางสาวชิริน ชาร์มิน ชาตรี (Ms. Shirin Sharmin Chaudhury) หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐสภาสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ เมื่อเวลาประมาณ ๑๑.๓๐ นาฬิกา ของวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ เกี่ยวกับการลงสมัครชิงตำแหน่งประธานสหภาพรัฐสภาของนายซาเบอร์ โฮชเซน ชาว์ดรี (Mr. Saber Hossain Chowdhury) สมาชิกรัฐสภาชาวบังกลาเทศ ทั้งนี้ ในการลงคะแนนเสียงรอบแรก คณะผู้แทนฯ ได้ลงคะแนนเสียงให้กับผู้ลงสมัครชิงตำแหน่งจากสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน แต่ในการลงคะแนนเสียงรอบที่สอง คณะผู้แทนฯ ได้ลงคะแนนเสียงให้กับนายซาเบอร์ โฮชเซน ชาว์ดรี ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะชนะการเลือกตั้งในท้ายที่สุด นายซาเบอร์ โฮชเซน ชาว์ดรี ก็ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมคณะมนตรีบริหารสหภาพรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ ให้ดำรงตำแหน่งประธานสหภาพรัฐสภา

๓. การประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๓๑

ในช่วงสายของวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ นายศักดิ์ทิพย์ ไกรฤกษ์ สมาชิกสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ร่วมกล่าวอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๓๑ ภายใต้อำนาจ “มุ่งบรรลุความเท่าเทียมทางเพศ ยุติความรุนแรงต่อสตรี (Achieving gender equality, ending violence against women)” สำคัญของถ้อยแถลงของนายศักดิ์ทิพย์ ไกรฤกษ์ ในการอภิปรายทั่วไปมี ๔ ประการ อันได้แก่ (๑) การประกาศจุดยืนที่ว่า เราจะไม่สามารถบรรลุถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ トラบใดที่ยังไร้ซึ่งความเท่าเทียมทางเพศ (๒) การกล่าวส่งเสริมความเท่าเทียมทางการศึกษาเพื่อให้เด็กผู้หญิงและสตรีได้เข้าถึงระบบการศึกษามากขึ้น (๓) การกล่าวถึงการประชุมนานาชาติเกี่ยวกับเรื่องความเท่าเทียมทางเพศที่กำลังจะจัดขึ้นในประเทศไทย และ (๔) การกล่าวย้ำพันธกรณีของประเทศไทยต่อเรื่องการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ ซึ่งรวมทั้งการพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวของสถานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย

นอกจากนี้ คณะผู้แทนฯ ยังได้ร่วมรับรองข้อมติของระเบียบวาระเร่งด่วน (Emergency Item) ว่าด้วย “บทบาทของรัฐสภาในการสนับสนุนการตอบสนองระดับนานาชาติที่แน่นแฟ้นและทันท่วงทีต่อการระบาดของเชื้อไวรัสอีโบล่า และในการใช้บังคับกฎหมายที่จะทำให้เรามั่นใจได้ถึงการตอบสนองที่ทรงประสิทธิภาพและความพร้อมในการรับมือกับการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสอีโบล่าและโรคระบาดอื่น ๆ (The role of parliaments in supporting an immediate and robust international response to the Ebola epidemic and in enacting laws ensuring an effective response to and preparedness for Ebola and other infectious disease outbreaks)” ในที่ประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๓๑ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗ ด้วย

๔. การเข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการสภาพรัฐสภาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสมาชิกรัฐสภา

ในช่วงเที่ยงของวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้นำคณะผู้แทนฯ เข้าชี้แจงความคืบหน้าเกี่ยวกับกรณีด้านสิทธิมนุษยชนของสมาชิกรัฐสภาไทยที่ยังอยู่ในการพิจารณาของคณะกรรมการสภาพรัฐสภาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสมาชิกรัฐสภา อันได้แก่ (๑) กรณีนายจตุพร พรหมพันธุ์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถูกเพิกถอนสมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในขณะนี้คดีอาญาหมายเลขดำที่ อ. ๒๕๔๒/๒๕๕๓ ที่นายจตุพร พรหมพันธุ์ ตกเป็นจำเลยที่ ๒ ในข้อหาร่วมกันก่อการร้ายอันเป็นเหตุให้ต้องพ้นจากความเป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทย และถูกเพิกถอนสมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น กำลังอยู่ระหว่างการสืบพยานโจทก์ โดยนายจตุพร พรหมพันธุ์ ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว และ (๒) กรณีอดีตสมาชิกรัฐสภาจำนวน ๓๐๘ คน ถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ซึ่งมีผลความผิดเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีขอบ ซึ่งในขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง

ประธานคณะกรรมการฯ ได้ขอให้คณะผู้แทนฯ ชี้แจงสถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน ซึ่งนายวีระศักดิ์ พุทธะกุล หัวหน้าคณะผู้แทนฯ ได้กล่าวถ้อยแถลงเรื่องความคืบหน้าของสถานการณ์ในประเทศไทย อันมีสาระสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) การระบุดังกล่าวและความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ (๒) การสรุปสถานการณ์และพัฒนาการทางการเมืองของไทยตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองดังกล่าว โดยเน้นที่การปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานสามขั้นของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และ (๓) การระบุดังกล่าวความมุ่งมั่นในการสร้างระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนและความปรารถนาที่จะร่วมมือกับสภาพรัฐสภาต่อไปในอนาคตของรัฐสภาไทยซึ่งประธานคณะกรรมการฯ ได้สรุปว่า จะต้องรอให้ประเทศไทยพ้นระยะเปลี่ยนผ่านนี้ไปก่อน และต่อมา ได้กล่าวแก่หัวหน้าคณะผู้แทนฯ ว่าทั้งสองฝ่ายควรหารือกันต่อไป (Keep the dialogue going)

ภาพที่ ๑ คณะผู้แทนสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นำโดยนายวีระศักดิ์ ฟุตระกูล หัวหน้าคณะผู้แทนฯ (คนที่ ๔ จากซ้าย) และนายศักดิ์ทิพย์ ไกรฤกษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (คนที่ ๕ จากซ้าย) เข้าพบหารือกับนายมาร์ติน จุนกอง เลขาธิการสหภาพรัฐสภา (คนที่ ๓ จากซ้าย) เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

ภาพที่ ๒ (จากซ้าย) นายวีระศักดิ์ ฟุตระกูล หัวหน้าคณะผู้แทนฯ, นายศักดิ์ทิพย์ ไกรฤกษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และนางสาวสุภาสินี ขมะสุนทร ที่ปรึกษาด้านต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เข้าร่วมการประชุมกลุ่มภูมิรัฐศาสตร์เอเชีย - แปซิฟิกของสหภาพรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๗